

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Природничо-географічний факультет
кафедра історії, археології і філософії

Назва навчальної дисципліни	Філософія
Викладач (-і)	Поправко Ольга Вікторівна
Профайл викладача (-ів)	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=JHQNniMAAAAJ
Контактний тел.	
E-mail:	philosophia_mdpu@ukr.net
Сторінка на сайті	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=857
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереди, згідно графіку роботи кафедри історії, археології і філософії - обговорення питань для самопідготовки та презентацій. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Філософія» належить до базової частини гуманітарного, соціального та економічного циклу основної освітньої програми бакалаврату. У системі освіти філософія займає особливе місце – вона виявляє, систематизує і критично осмислює світоглядні компоненти. Щоб оволодіти філософськими знаннями, недостатньо завчити і запам'ятати окремі положення, їх треба усвідомити, перевірити й закріпити на практиці, логічного вирішуючи проблеми та завдання, які ставить перед людиною реальна дійсність.

2. Мета навчальної дисципліни

формування світоглядної культури студентів, напрям їх діяльності на самостійний пошук істин і цінностей, якими вони могли б керуватися в своєму суспільному і особистому житті, на наполегливу і вдумливу працю по осмисленню реалістичної картини навколишньої дійсності і самопізнанню власного внутрішнього світу.

3. Формат курсу

Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи.

Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького

4. Результати навчання / компетентності

РН 34. Орієнтуватися у системі філософського знання як цілісного уявлення про основи світобудови та перспективи розвитку планетарного соціуму;

РН 35. Застосовувати філософські принципи та закони, форми пізнання у професійній діяльності;

РН 36. Навички застосування логічних процедур, які безпосередньо присутні в науці і в практиці;

ЗК 14. Здатність до абстрактного та конкретного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 15. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 19. Здатність до конструктивної критики та самокритики.

ЗК 26. Здатність вчитися та набувати сучасних знань.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна к-сть годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	40
самостійна робота	60

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2019-2020	4	054 Соціологія	2	нормативний (Н)

7. Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Технічне та мультимедійне обладнання, підручники, посібники, довідники, методичні рекомендації до семінарських завдань. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

8. Політики курсу

Політика академічної поведінки та етики:

- Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів;
- Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи;

➤ Виконання контрольно-модульних завдань.

9. Схема навчальної дисципліни

Тиждень год.	Тема заняття	Форма заняття	Література.*** Ресурси в інтернеті
Змістовий модуль 1. ФІЛОСОФІЯ ТА ЇЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ТИПИ			
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві			
2	Філософія як наука й форма світогляду 1. Поняття філософії, її значення в системі вищої освіти. 2. Поняття світогляду, його структура, типи, функції. 3. Передумови виникнення філософії. 4. Предмет філософії та особливості філософського мислення	лекція	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [7; 20; 26; 30; 34].
2	Філософія як спосіб духовного самовизначення людини в світі 1. Виникнення філософії як об'єктивно необхідний процес розвитку суспільства. 2. Предмет філософії і коло її проблем. 3. Структура філософії як системи знань про взаємини людини й світу. 4. Основне питання філософії та методи його вирішення. 5. Місце і роль філософії у сучасному суспільному житті.	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [7; 20; 26; 30; 34].
2	Філософія як особлива галузь знання 1. Характерні риси філософського мислення. 2. Співвідношення філософії, релігії, науки та мистецтва.	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [7; 20; 26; 30; 34].
Тема 2. Філософія давніх цивілізацій			
2	Філософія давніх цивілізацій 1. Особливості розвитку західного та східного типів цивілізацій, їх вплив на розвиток філософії. 2. Особливості й основні напрями релігійно-філософської думки Давньої Індії та Давнього Китаю.	лекція	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 6; 12; 40].

	<p>3. Виникнення філософії в Давній Греції як теоретичної форми мислення.</p> <p>4. Здобутки античних філософів та їх внесок у подальший розвиток філософії.</p>		
2	<p>Співвідношення філософії та мудрості в античній філософії</p> <p>1. Особливості, умови формування та етапи розвитку античної філософії.</p> <p>2. Давньогрецька натурфілософія про першооснову світу.</p> <p>3. Класичний період античної філософії:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ філософські вчення софістів; ➤ моральноетичне вчення Сократа; ➤ учення Платона про Ідеї; ➤ метафізика Арістотеля. <p>4. Філософія елліністичного та римського періодів:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ епікуреїзм: проблема свободи й щастя людини; ➤ скептицизм: криза античної раціональності; ➤ етика стоїцизму; ➤ філософія неоплатонізму. <p>5. Історичне значення античної філософії.</p>	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 6; 12; 40].
2	<p>Філософія Давнього Сходу</p> <p>1. Формування філософії як нового типу світогляду.</p> <p>2. Філософія Давньої Індії:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ взаємозв'язок ідей світобудови, суспільного устрою та належного індивідуального буття у ведичній традиції; ➤ ортодоксальні школи індійської філософії. <p>3. Філософія Давнього Китаю:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ даосизм: учення про єдність природи та людини; ➤ конфуціанство: учення про «благородного мужа»; ➤ Мо-цзи та моїзм про державний устрій та управління державою. 	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 6; 12; 40].
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження			
2	Філософія Середньовіччя та Відродження	лекція	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9;

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміна світоглядних орієнтирів як передумова формування філософії Середньовіччя. 2. Загальна характеристика філософії Середньовіччя, основні етапи її розвитку. 3. Основні напрями середньовічної філософії. 4. Загальна характеристика й світоглядні основи епохи Відродження. 5. Особливості ренесансного типу філософського та наукового мислення. 6. Реформація та її ідеї. 		<p>10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 16; 21; 24; 31].</p>
	<p>Особливості та головні риси філософії Середньовіччя та Ренесансу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоцентризм – основний принцип світорозуміння в епоху Середньовіччя. 2. Проблема співвіднесення віри й розуму у філософії патристики. 3. Схоластика: загальна характеристика й основні етапи розвитку. Полеміка реалістів та номіналістів. 4. Відродження як своєрідний синтез Античності та Середньовіччя. Антропоцентризм і гуманізм: <ul style="list-style-type: none"> ➤ гуманісти епохи Відродження про місце людини у світі і свободу її волі (Данте Аліґ'єрі, Франческо Петрарка, Джовані Бокаччо); ➤ неоплатонівський період (Микола Кузанський, Лоренцо Валла, Піко делла Мірандола); ➤ натурфілософія епохи Відродження (Леонардо да Вінчі, Микола Коперник, Галілео Галілей, Джордано Бруно); ➤ соціально-економічний ідеал епохи Відродження (Томазо Кампанеллі, Томас Мор, Ніколо Макіавеллі). 	<p>семінарське заняття</p>	<p>основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 16; 21; 24; 31].</p>
	<p>Проблема людини у філософії Середньовіччя та Відродження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Августина Аврелій про моральне самовдосконалення людини. 2. Проблема сутності й існування у філософії Фоми Аквінського. 3. Ренесансний культ краси, творчості, любові та гідності людини. 	<p>самостійна робота</p>	<p>основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 16; 21; 24; 31].</p>

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва			
2	Філософія Нового часу та Просвітництва 1. Історичні передумови появи філософії Нового часу та її загальна спрямованість. 2. Соціокультурні й соціально-економічні передумови формування цінностей епохи Просвітництва. 3. Німецька класична філософія: єдність та багатоманіття форм.	лекція	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 17; 19; 27; 35; 37; 39; 44].
2	Проблеми, пошуки та досягнення філософії Нового часу та Просвітництва 1. Соціокультурний контекст світоглядного повороту XVI – XVII століть. 2. Філософія Нового часу: основні тенденції та особливості розвитку: <ul style="list-style-type: none"> ➤ емпіризм та раціоналізм в теорії пізнання; ➤ проблема субстанції і варіанти її вирішення; ➤ механічний матеріалізм Т. Гоббса; ➤ суб'єктивно-ідеалістичний сенсуалізм. 3. Вільнодумство й раціоналізм епохи Просвітництва: <ul style="list-style-type: none"> ➤ критика релігії у працях французьких просвітителів; ➤ соціально-антропологічні шукання просвітителів; ➤ вчення про природне право й суспільний договір; ➤ французький матеріалізм XVIII століття і його внесок у розвиток філософії. 4. Німецька класична філософія: <ul style="list-style-type: none"> ➤ морально-практична філософія І. Канта; ➤ об'єктивний ідеалізм і діалектика Г. Гегеля; ➤ антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха. 	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 17; 19; 27; 35; 37; 39; 44].
2	Філософія марксизму 1. Передумови формування та теоретичні джерела філософії марксизму. 2. Матеріалізм і діалектика як основні принципи марксистської філософії. 3. Теорія суспільного договору у контексті філософії марксизму.	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 17; 19; 27; 35; 37; 39; 44].

Тема 5. Західна філософія XIX – XX століть			
лекція	Некласична філософія XIX – початку XX століть 1. Класичний та некласичний типи філософствування. 2. Загальна оцінка і відмінні риси сучасної філософії, етапи її становлення. 3. Ірраціоналізм А. Шопенгауера та С. К'єркегора 4. Позитивізм і неопозитивізм. 5. «Філософія життя» Ф. Ніцше. 6. Тенденції розвитку сучасної філософії.	Опрацювати матеріали лекції	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 17; 19; 27; 35; 37; 39; 44].
2	Західна некласична філософія: основні напрями та школи 1. Соціокультурні особливості XX століття та місце і значення філософії. 2. Сціентистські напрями у західній філософії XX століття (позитивізм, постпозитивізм, неопозитивізм, прагматизм, структуралізм). 3. Антропологічні напрями у філософії XX століття (екзистенціалізм, філософська антропологія, персоналізм, фрейдизм, неофрейдизм). 4. Культурологічні та історіософські напрями у філософії XX століття. 5. Основні напрями релігійної філософії XX століття. 6. Ситуація Постмодерну у філософії.	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 17; 19; 27; 35; 37; 39; 44].
2	Тенденції розвитку сучасної філософії 1. Філософський посподерн: вихідні ідеї та їх оцінки. 2. Філософія та соціальні процеси у сучасному українському суспільстві.	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 12]; додаткова [2; 3; 6; 12; 17; 19; 27; 35; 37; 39; 44].
Тема 6. Історія філософської думки в Україні			
2	Українська філософія у контексті світової культури 1. Витоки та передумови виникнення української філософії. 2. Філософія Києво-руської доби. 3. Філософія українського відродження та Барокко (К. Сакович,	лекція	основна [2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 11; 12]; додаткова [2; 6; 14; 15; 18; 22; 26; 47].

	<p>I. Гізель, Т. Прокопович, Г. Щербацький).</p> <p>4. Філософія Г. Сковороди.</p> <p>5. Філософія Просвітництва й Романтизму в Україні (О. Новицький, Т. Шевченко, П. Юркевич).</p> <p>6. Поява професійної філософії в Україні.</p> <p>7. Основні напрямки у філософській думці України ХХ ст.</p>		
2	<p>Національні особливості вітчизняної філософії</p> <p>1. Основні риси українського світоглядного менталітету та особливості української філософії.</p> <p>2. Особливості формування філософської думки в культурі Київської Русі</p> <p>3. Світоглядні орієнтири Острозьких просвітників.</p> <p>4. Становлення філософії українського духу у Києво-Могилянській академії.</p> <p>5. Гуманістична філософія Г.С. Сковороди.</p> <p>6. Університетська філософія в Україні ХІХ століття.</p> <p>7. Особливості розвитку української філософії ХХ століття.</p>	семінарське заняття	<p>основна [2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 11; 12];</p> <p>додаткова [2; 6; 14; 15; 18; 22; 26; 47].</p>
2	<p>Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах</p> <p>1. Роль громадсько-політичних рухів у поширенні філософських ідей в Україні.</p> <p>2. Філософсько-світоглядні ідеї представників української літератури ХІХ століття.</p>	самостійна робота	<p>основна [2; 3; 4; 5; 6; 9; 10; 11; 12];</p> <p>додаткова [2; 6; 14; 15; 18; 22; 26; 47].</p>
Змістовий модуль 2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ			
Тема 7. Онтологія			
2	<p>Філософське розуміння світу</p> <p>1. Світ як єдність об'єктивного та суб'єктивного.</p> <p>2. Дофілософське розуміння світу.</p> <p>3. Розвиток наукових уявлень про світ та його будову.</p> <p>4. Сучасні наукові уявлення про принципи організації світу.</p> <p>5. Проблема першоначал світу (монізм, дуалізм, плюралізм).</p> <p>6. Матеріалізм та ідеалізм як теоретичні напрями філософії щодо</p>	лекція	<p>основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12];</p> <p>додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].</p>

	інтерпритації світу.		
2	Буття як філософська проблема 1. Буття як філософська категорія. 2. Основні форми й способи існування буття. 3. Становлення й еволюція уявлень про матерію. 4. Сучасна наука про матеріальну єдність світу і його багатоманітності 5. Атрибути матерії: ➤ рух як спосіб існування матерії; ➤ простір і час як форми існування матерії; ➤ відображення як універсальна якість матерії.	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
2	Проблема єдності світу у контексті сучасної науки 1. Рух як онтологічна категорія, його основні якості. 2. Проблема класифікації форм та рівнів руху матерії. 3. Поняття просторово-часового континууму і його якості.	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
Тема 8. Свідомість як відображення буття			
2	Свідомість в структурі буття 1. Свідомість як предмет філософського аналізу. 2. Основні теорії походження свідомості. 3. Ідеальне й матеріальне в свідомості. 4. Творча сутність свідомості. 5. Суспільна та індивідуальна свідомість.	лекція	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
2	Соціальна сутність свідомості 1. Проблема свідомості в історії філософії. 2. Свідомість як вища форма відображення. 3. Механізми формування свідомості. 4. Соціальна обумовленість і сутність людської свідомості. 5. Свідомість і мовна діяльність людини. 6. Форми та рівні суспільної свідомості. 7. Проблема несвідомого.	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
самостійна	Структурні компоненти свідомості:	Підготувати	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7;

робота	1. Свідомість, самосвідомість, несвідоме: природні і культурні детермінанти.	повідомлення, презентацію, есе	8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
Тема 9. Гносеологія			
лекція	Основні принципи теорії пізнання 1. Пізнання як предмет філософського аналізу. 2. Природа і призначення процесу пізнання. 3. Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. 4. Єдність чуттєвого й раціонального в пізнанні. 5. Основні принципи пізнавальної діяльності 6. Поняття істини, її види, шляхи досягнення. 7. Практика як основа і рушійна сила пізнання.	Опрацювати матеріали лекції	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
семінарське заняття	Пізнання як складний і суперечливий процес відображення 1. Філософські концепції пізнання. 2. Людини як суб'єкта пізнання. Різноманіття форм пізнання, їх можливості та межі. 3. Рівні пізнавальної діяльності людини 4. Творчість та інтуїція у процесі пізнання. 5. Специфіка наукового пізнання 6. Поняття методу та методології наукового дослідження. 7. Істина як процес і результат: її характеристики та критерій.	Виконати завдання за практикумом	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
2	Філософські проблеми науки та техніки 1. Поняття науки. 2. Проблеми класифікації наук. 3. Техніка: закономірності її розвитку й роль у суспільстві.	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 9; 17; 25; 30; 33; 42].
Тема 10. Філософська антропологія			
2	Філософська антропологія про сутність і призначення людини 1. Філософська концепція людини як основа науки про людину. 2. Історико-філософський огляд проблеми людини. 3. Проблема соціального, біологічного та духовного в людині.	лекція	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 19; 20; 21;

	4. Філософські концепції сенсу життя.		26; 35; 39; 48].
2	Людина у філософському вимірі 1. Проблема людини в історії філософії. 2. Особистісний вимір людини. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість» у філософському вимірі. 3. Філософські концепції антропосоціогенезу. 4. Людина як біопсихосоціальна істота. 5. Специфіка людського буття. 6. Сенс життя і проблема існування людини.	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 19; 20; 21; 26; 35; 39; 48].
2	Цінність як спосіб освоєння світу людиною 1. Поняття цінностей та їх соціальна природа. 2. Класифікація цінностей. 3. Життя людини як цінність в історико-філософському вченні. 4. Актуальні проблеми життя як цінності в українському суспільстві.	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [7; 19; 20; 21; 26; 35; 39; 48].
Тема 11. Соціальна філософія			
2	Проблеми соціальної філософії 1. Суспільство як предмет вивчення філософії. 2. Матеріалістичний та ідеалістичний підходи до розуміння суспільства. 3. Закони суспільства, їх характер і особливості. 4. Рушійні сили й суб'єкти історичного процесу. 5. Суспільний прогрес, його критерії, типи й напрями розвитку.	лекція	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [4; 5; 7; 9; 11; 13; 25; 31; 32; 33; 36; 37; 38; 41; 43; 46].
2	Суспільство й історія як проблеми філософії 1. Суспільство як спосіб буття людства. 2. Суспільство як система. Основні сфери суспільного життя та способи їх організації. 3. Філософські моделі соціальної реальності: ➤ ідеалістичні підходи до аналізу суспільства; ➤ розуміння характеру суспільного життя в історичному	семінарське заняття	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [4; 5; 7; 9; 11; 13; 25; 31; 32; 33; 36; 37; 38; 41; 43; 46].

	матеріалізму; ➤ натуралістичні та органістичні концепції історичного процесу. 4. Формаційний і цивілізаційний підходи до розуміння суспільного розвитку. 5. Суспільний розвиток. Прогрес і регрес. Еволюція і революція. 6. «Криза сучасної цивілізації» і альтернативні проекти майбутнього		
2	Духовне життя суспільства 1. Природа, сутність та структура духовного життя суспільства. 2. Духовне життя з позиції релігії, мистецтва, культури, філософії та науки. 3. Сутність та структура «духовного світу індивіда» та його взаємозв'язок із духовним життям суспільства. 4. Зв'язок духовного життя людини та суспільства.	самостійна робота	основна [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 12]; додаткова [4; 5; 7; 9; 11; 13; 25; 31; 32; 33; 36; 37; 38; 41; 43; 46].

10. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання: поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях; виконання тестових та творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач. Підсумковий контроль – у формі іспиту.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта

балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{\text{ср}}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{\text{ср}}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $\text{ПК} = (X_{\text{ср}}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{\text{ср}} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $\text{ПК} = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $\text{КТ} = \text{ПК} + \text{ПКР} = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання форма контролю – екзамен.

Підсумковим контролем є екзамен (проводиться відповідно розкладу), на його складання надається 100 балів за відповіді на теоретичні питання (3 питання по 30 балів) і відповідей на тестові завдання (або задач, завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $\text{ЗР} = (\text{ПО} + \text{Е}) / 2$

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виважену, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання,

	4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.
Компетентнісно-орієнтовані завдання	1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		

D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.
F	1	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

11. Рекомендована література/ Інформаційні ресурси в інтернеті.

Основна

1. Введение в философию : Учебник : В 2 ч. / Под ред. И. Т. Фролова. – М., 1990.
2. Петрушенко В. Л. Філософія : Курс лекцій. – К., Львів, 2001.
3. Троїцька Т. С. Філософія : навч. посіб. – Мелітополь, 2008.
4. Философия: учеб. для высших учеб. завед. / за ред. В. П. Кохановский. – Ростов-на-Дону, 1998.
5. Філософія : Підручник / За ред. М. І. Горлача, В. Г. Кременя, В. К. Рибалка. – Харків, 2000.
6. Філософія : Підручник / Под ред. І. Ф. Надольного. – К., 2001.
7. Філософія. Світ людини. Курс лекцій: навч. посібник / В. Г. Табачковський та інші. – К., 2004.
8. Філософія: Логос, Софія, Розум: підруч. для студ-тів вищих навч. закладів / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К., 2007.

9. Філософія: навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. – К., 1998.
10. Філософія: підручник для вищої школи / І. В. Бичко та інш. – К., 2001.
11. Філософія: навчальний посібник-практикум / О. Г. Волков, А. М. Землянський, Р. І. Олексенко, Є. М. Рябенко. – Мелітополь, 2017.
12. Філософія: підручник / Г. А. Заїченко та інш. – К., 1995.

Додаткова

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. – К., 1996.
2. Антология мировой философии : В 4 т. – М., 1969–1975.
3. Асмус В. Ф. Античная философия. – 3-е изд. — М., 2001.
4. Барулин В. С. Социальная философия : Учебник ; 2-е изд. – М., 2000.
5. Бердяев Н. А. О назначении человека. – М., 1993.
6. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії : Підручник. – К., 2001.
7. Блецкан М. І., Логойде В. М. Філософія, онтологія, гнесеологія, діалектика : Курс лекцій. – Ужгород, 1999.
8. Бутенко А. П., Шкреба А. А. Диалектика общественного развития. – К., 1991.
9. Быстрицкий Е. К. Бытие человека в культуре. – К., 1992.
10. Гальчинский А. С. Суперечність реформ. – К., 2001.
11. Гельвеций К. О человеке // Соч.: В 2 т. – М., 1974.
12. Гердер И. Г. Идеи к истории философии человечества. – М., 1977.
13. Головка Б. А. Філософська антропологія. – К., 1997.
14. Горський В. С. Історія української філософії : Курс лекцій. – К., 1996.
15. Грушевський М. С. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К., 1991.
16. Гулига А. В. Немецкая классическая философия. – М., 1986.
17. Доброхотов А. А. Категории бытия в классической западноевропейской философии. – М., 1986.
18. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. – К., 1992.
19. Зотов А. Ф. Современная западная философия : Учебник. – М., 2001.
20. Ильин В. В. Теория познания. Эпистемология. – М., 1994.
21. История диалектики. Немецкая классическая философия. – М., 1978.

22. Історія філософії України : Підруч. / М. Ф. Тарасенко та ін. – К., 1994.
23. Кондзьолка В. В. Філософія історії. – Львів, 1996.
24. Кузнецов В. Н. Французский материализм XVII в. – М., 1991.
25. Кульчицький О. Основи філософії і філософських наук. – Львів, 1995.
26. Лук'янець В. С., Соболев О. М. Філософський постмодерн. – К., 1998.
27. Лукьянов А. Е. Становление философии на Востоке. – М., 1987.
28. Мамардашвили М. К. Как я понимаю философию? – М., 1991.
29. Морен Б. Втрачена парадигма. Природа людини. — К., 1995.
30. Мотрич Н. С. Социальная философия : Курс лекций. – К., 1998.
31. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії: онтологія людини : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 1995.
32. Ортега-и-Гассет. Что такое философия? – М., 1991.
33. Основы современной философии : Учеб. для вузов ; 3-е изд. – СПб., 2001.
34. Поправко О. В. Антропология : навчальний посібник. – Мелітополь, 2016.
35. Проблема человека в Западной философии. – М., 1988.
36. Пролеев В. С. Духовность и бытие человека. – К., 1992.
37. Современные зарубежные теории познания. – М., 1992.
38. Соколов В. В. Средневековая философия: учеб. пособ. – М.: Высшая школа, 1979. – 448 с.
39. Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. – М., 1991.
40. Спиркин А. Г. Сознание и самосознание. – М., 1972.
41. Тейер де Шарден П. Феномен человека. – М., 1988.
42. Философия истории: Антология. – М., 1995.
43. Філософія науки: навч. посіб. для студ-тів вищих навч. заклад. / Л. В. Афанасьєва, І. В. Букреєва, Л. Ф. Глинська та інш. – Мелітополь, 2011.
44. Черній А. Онтологія духовності. – К., 1996.
45. Чижевський Д. Нариси з історії філософії в Україні. – К., 1992.
46. Шевченко В. І. Концепція пізнання в українській філософії. – К., 1993.
47. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М., 1991.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.philosophy.ua> – сайт Українського філософського фонду.
2. <http://www.psylib.kiev.ua> – електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.).
3. <http://www.svichado.com> – сайт видавництва «Свічадо» (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.).
4. <http://religstudies.org.ua/main.php> – сайт «Релігієзнавство в Україні» Української асоціації релігієзнавців.
5. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> – електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
6. <http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/index.phtml> – бібліотека соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
7. <http://www.ji.lviv.ua/index.htm> – інтернет-версія культурологічного часопису «Ї».
8. <http://litopys.org.ua> – сайт «Ізборник»: історія України IX–XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології).
7. <http://dialogs.org.ua/ua/> – «Діалог.UA» (інформаційний ресурс, орієнтований на суспільний діалог з проблем стратегії розвитку України, стимулюванні дискусій, які б допомогли віднайти шляхи до встановлення соціально-політичного консенсусу щодо образу майбутнього країни, її місця та місії у світі. **Система оцінювання та вимоги** (*Посилання на положення*)
<https://mdpu.org.ua/new/uk/navchalna-djalnst/nformacija-navchalnogo-vddlu/2450.html>